

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Oslo, 24. februar 2016

line-synnove.bystrom@kmd.dep.no

Deres ref.
Vår ref. 1519-14089/KA

Thema rapport 2015-26: Konsekvenser av å endre eller fjerne - tilknytningsplikten til fjernvarme

Norske Boligbyggelags Landsforbund (NBBL) har som formål å samle boligbyggelag i Norge og arbeide for deres felles interesser. NBBLs 43 medlemslag har 955 000 medlemmer, forvalter 465 000 boliger i 11 000 borettslag og sameier.

Det vises til Kommunal- og moderniseringsdepartementets nettinformasjon om Thema-rapport 2015-26 om konsekvenser av å endre eller fjerne tilknytningsplikten til fjernvarme. Departementet har ønsket innspill og synspunkter.

Generelt

NBBL arbeider for å legge til rette for at boligbyggelagene skal utvikle gode boliger i gode bomiljøer for sine medlemmer. Et overordnet mål er å få til en bærekraftig utvikling der både miljømessige, økonomiske og sosiale hensyn ivaretas, og at det kan bygges et tilstrekkelig antall gode boliger til priser som er akseptable for boligbyggelagenes medlemmer.

Det er positivt at Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) har satt i gang et arbeid med å utrede nødvendigheten av tilknytningsplikt for fjernvarme.

Mandatet til Thema og Norsk Energi har vært å analysere hvorvidt det er grunnlag for å opprettholde, endre eller fjerne dagens regelverk om tilknytningsplikt for fjernvarme.

NBBL antar at analysene i neste omgang kan føre til en vurdering av hvorvidt videre utbygging av fjernvarme er ønskelig; sett i forhold til økonomiske og miljømessige hensyn.

NBBLs konklusjon er at tilknytningsplikten bør oppheves.

Det finnes alternative, miljøvennlige løsninger

NBBL ser det slik at miljøvennlig energiforsyning til bygg i dag kan bli godt ivaretatt av andre energiløsninger enn fjernvarme. Rapporten viser også til at det fra kundesiden generelt uttrykkes at de har alternativer til fjernvarme, enten det dreier seg om lokale varmenett, varmepumper, sol, elektrisitet eller andre løsninger.

Det bør ikke være et mål å bruke store ressurser på å sikre det økonomiske grunnlaget for utbygging og drift av fjernvarme. De store tilskuddsmidlene fra Enova – som også har bidratt til å bygge ut fjernvarme, kan heller ses på som konkurransevridende i forhold til mulighetene til å ta i bruk alternative energiløsninger.

Som følge av utviklingen i retning av bygg med lavere varmebehov, ble den generelle tilretteleggingsplikten for fjernvarme fjernet med virkning fra årsskiftet for å unngå uhensiktsmessige løsninger blant annet for miljø og kostnads-effektivitet. Selv om det i de nye byggeforskriftene stilles krav om energifleksible varmesystemer i bygg over 1000 m², er det ikke gitt at fjernvarme er den beste løsningen.

Rapporten peker på at fjernvarems rolle med å fremme miljøvennlig energiforsyning til bygg nå utfordres av mange andre gode, og kanskje bedre alternativer avhengig av lokale forhold.

Rapporten viser at tilknytningsplikten blir håndtert på forskjellig vis blant kommunene, og det pekes på at kommunenes frihetsgrader utgjør en prinsipiell risiko for at samfunnsmessig rasjonelle energiløsninger ikke blir valgt.

Samlet sett vurderer Thema-rapporten prinsipielt at tilknytningsplikten begrenser kundenes handlefrihet, og det vises til at alle kundegrupper er negative til pålegg om tilknytning (ref tabell 4 s. 31).

Kostnadssiden

NBBLs erfaring er at tilknytningsplikten i de fleste tilfeller bidrar til fordyrende og kompliserte løsninger som på sikt heller ikke kan være det beste miljøvennlige alternativet, hverken for de enkelte beboerne, utbyggerne eller samfunnet.

I rapporten er det ikke vurdert konkrete kostnadskonsekvenser ved å opprettholde tilknytningsplikten. Til dette, sies det i rapporten at de ikke har hatt tilgang på oppdaterte kostnadstall, blant annet hva som skiller kostnader forbundet med selve tilknytningen til fjernvarme og kostnader som følger av krav til vannbårne varmesystemer. Tidligere tilretteleggingsplikt, og nåværende tilknytningsplikt forutsetter i realiteten vannbårne varmesystemer, og alternativkostnadene burde vært undersøkt med og uten vannbårne systemer.

Hovedkostnaden for kunden ved å opprettholde tilknytningsplikten ligger i at man fortsatt må legge til rette for å ta imot fjernvarmen. Med andre ord betyr det at tilretteleggingsplikten som ble opphevet, de facto er opprettholdt gjennom foreliggende krav om tilknytning.

Opphevelsen av tilretteleggingsplikten, samt en fjerning av tilknytningsplikten vil gi kundene et reelt alternativ mellom valg av kostbare vannbårne systemer og løsninger som er langt rimeligere.

Kostnaden forbundet med vannbårne systemer er betydelige. Det er opplyst fra flere boligbyggelag at kostnadene kan beløpe seg fra 80 – 150.000 kroner pr boenhet. I Oslo har OBOS beregnet at prisen på en gjennomsnittsleilighet vil kunne reduseres med inntil 60.000 kroner om de får mulighet til å benytte elektriske oppvarmingsløsninger. Uansett kan det slås fast at det dreier seg om store summer som kan spares ved andre valg enn rørsystemer.

Konsekvenser av å fjerne tilknytningsplikten

En opphevelse av tilknytningsplikten åpner for at utbyggere og kunder vil stå overfor reelle valg av løsninger. NBBL er innforstått med at fjerning av tilknytningsplikten kan føre til at fjernvarmeselskap ikke lenger finner det formålstjenlig, hverken økonomisk eller strategisk å bygge ut og drifte overalt.

Hvorvidt det kan anses som et problem at det ikke blir vesentlig mer utbygging av fjernvarme kan sikkert diskuteres. Rapporten peker imidlertid tydelig på følgende:

- redusert utbygging har liten betydning for tilgang til energi i bygg, med andre ord ingen fare for leveringssikkerhet
- redusert utbygging av fjernvarme har lite å si for forsyningssikkerheten
- fjernvarme spiller en mindre rolle for reduserte klimagassutslipp

Rapporten peker med andre ord på at mindre utbygging av fjernvarme har begrenset betydning så vel ut fra et samfunnsmessig perspektiv, som for oppnåelse av energi- og klimamål.

Behovet for oppvarming av boligbygg vil i årene framover bli ytterligere redusert i takt med at energikravene til boliger skjerpes. Sett på bakgrunn av ovennevnte kan NBBL ikke se at det er behov for en videreføring av tilknytningsplikten.

Eventuelt bortfall av prisregulering

Av Thema-rapportens konklusjoner, gitt en rask utfasing av tilknytningsplikten, er det også pekt på at dette kan forverre kundenes situasjon dersom bortfall av tilknytningsplikten samtidig vil medføre bortfall av prisreguleringen.

Etter NBBLs vurdering er det ikke noen vesentlig risiko for at fjernvarme opphører for boligselskap som i dag er tilknyttet. Fjernvarme leveres i dag hovedsakelig i tettbygde områder og er allerede godt etablert.

NBBL vil påpeke at det er helt nødvendig å opprettholde prisreguleringen i områder der det har vært tilknytningsplikt, og hvor kunder allerede er knyttet opp til en gitt fjernvarmeleverandør.

Fjerne tilknytningsplikten raskt eller over tid

NBBL ser ingen grunn til at en skal avvente med å utfase tilknytningsplikten over en lengre tidsperiode. NBBL går inn for et raskt opphør av tilknytningsplikten, og at en samtidig beholder prisreguleringen i eksisterende tilknytningsområder.

Med vennlig hilsen
Norske Boligbyggelags Landsforbund SA

Thor Eek
Adm. direktør

Kristin Helena Amundsen
Seniorrådgiver